

Tünetkezelés

2020-21 Pedagógus kutatás gyorsjelentés

Kutatás előzményei, adatfelvétel módszere

A 21 Kutatóközpont 2020-21 fordulóján online felmérést végzett a pedagógusok körében.

A kutatásban arra voltunk kíváncsiak, hogy:

- 1) mennyire tartják hatékonynak az előírt járványügyi intézkedéseket a pedagógusok és a köznevelésben dolgozók,
- 2) hogyan tudják az intézkedéseket gyakorlatban, mindennapos munkájuk során megvalósítani,
- 3) mi a véleményük és mik a tapasztalataik az digitális távoktatásról, valamint, hogy
- 4) milyen az egészségügyi és lelki állapotuk.

A kérdőív kidolgozásáért a 21 Kutatóközpont elemzői, a terjesztéséért a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) volt a felelős. Az online, 15–20 perc kitöltési idejű kérdőívet négy platformon osztotta meg a PSZ: a hivatalos honlapján, közösségi médiás oldalán, a szakszervezet applikációján, valamint belső levelezési csatornáin tette közzé a kérdőív linkjét. Az adatfelvétel 2020. december 18-a és 2021 január 17-e között zajlott. A megkérdezett 1269 pedagógus életkor, régió¹ és intézménytípus szerint reprezentálja a teljes pedagógus társadalmat. a kitöltők 52 százaléka tagja a PSZ-nek, további 48 százalék pedig az általuk elért pedagógusok. A minta torzulásait a [KSH adatai](#) valamint a az [MTA 2019-es adatai](#) alapján alapján súlyozással korrigálta a 21 Kutatóközpont. A minta három dimenzió szintjén (kor, régió, iskolatípus) reprezentálja a Magyarországon dolgozó pedagógusok véleményét. A gyorsjelentésben a kutatásról adunk egy rövid pillanatképet.

¹ Ahol a pedagógus az oktatási munkáját végzi.

Tapasztalok a digitális távoktatás időszakáról

A koronavírus járvány magyarországi megjelenése óta eltelt időszakban a válaszadók 89 százaléka tanított digitális platformon, minden intézményi típusban² dolgozónak van már tapasztalata az online platformokon zajló oktatás kihívásairól, ezért arról kérdeztük a pedagógusokat, hogy amennyiben ők dönthetnék el, milyen platformon oktatnának a 2020/21-es tanév második félévében, akkor melyiket választanák.

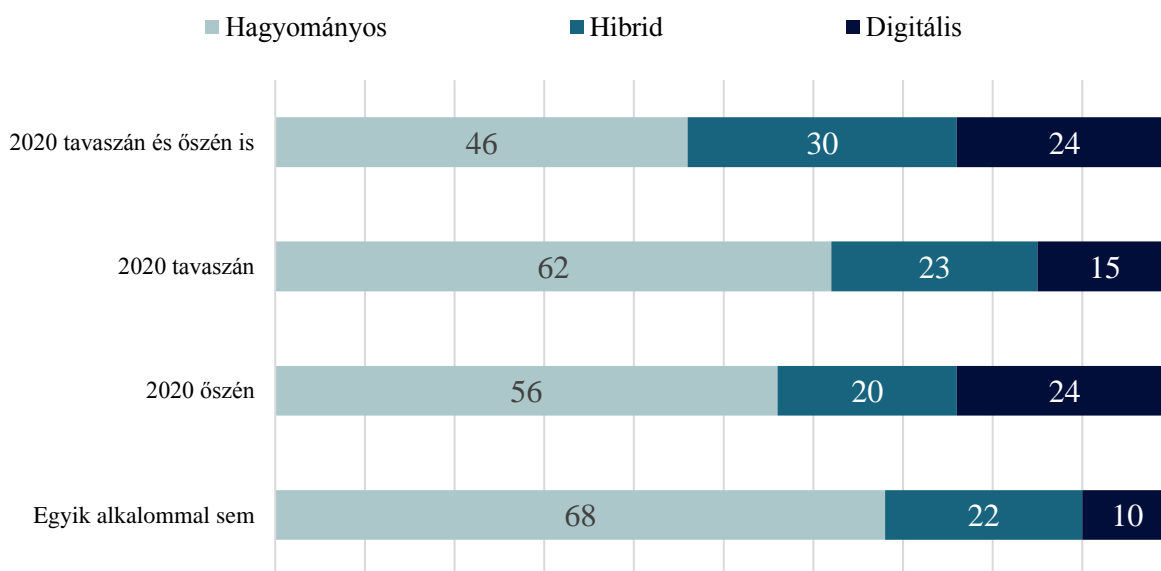
Dióhéjban: **a pedagógus társadalom megosztottnak tűnik abban a kérdésben, hogy milyen platformon lenne érdemes a tavaszi félévben oktatni.** Többségük (56%) **hagyományos tanrendben** oktatna tavasszal, **teljes digitális tanrendet** a pedagógusok **19 százaléka választaná, hibrid** – vagyis online és offline formában egyaránt – a **válaszadók negyede végezné oktatói, nevelői munkáját.**

Az első ábrán jól látszik ugyanakkor, hogy **legkevésbé azok vágyódnak vissza a személyes oktatásra, akik az utóbbi két félév során digitális formában tanítanak/tanítottak.** Azok, akik oktatói munkájukat jelenleg is javarészt digitális formában látják el, inkább hajlanak arra, hogy 2021 telén és tavaszán folytassák digitálisan, vagy áttérjenek a hibrid formára. Vagyis, **minél több tapasztalatot szereznek az oktatók a digitális távoktatásban, annál inkább „jönnek bele” és szoknak hozzá a már nem is annyira új oktatási formához és választanak inkább azt a jövőben is, amíg a járvány elcsendesedik az országban.**

Velük szemben állnak azok a pedagógusok, akik sem 2020 tavaszán, sem 2020 őszén nem tanítottak digitális formában. Ők inkább választanák a hagyományos, személyes oktatást 2021. év második, tavaszi félévében. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy **akik eddig az adott oktatási intézmény falain belül oktattak, maradnának is és nem szívesen térnének át digitális távoktatásra.** Érdekes kutatási eredmény, hogy a digitális tanrendben még magát soha ki nem próbálók harmada áttérne, vagy legalábbis kipróbálná magát hibrid, vagy teljes digitális tanrendben.

² Óvoda, általános iskola, szakiskola, szakközépiskola, gimnázium, szakgimnázium.

1.Ábra. Pedagógusok oktatási preferenciái 2021 tavaszára, a digitális oktatás használatának ideje szerint csoportosítva.

Forrás: Pedagógus kutatás 2020–2021, n=1269, százalékban, saját számítás.

A digitális távoktatás időszaka alatt a pedagógusok 84 százaléka rendelkezett saját digitális eszközzel, amiről el tudta látni munkáját, feladatait. Az eszköztár önmagában nem tűnik mindig elegendőnek ahhoz, hogy az oktatók maradéktalanul át tudják adni a tananyagot a diákjaiknak. A kutatás eredményei szerint nagy nehézségekkel járhatott a digitális tanrendre való hirtelen átállás és abban való tartós helytállás a pedagógusoknak: a megkérdezettek döntő többsége (53%) értékelte úgy, hogy éppen csak elégségesek jelen digitális kompetenciái ahhoz, hogy alapszinten el tudják látni munkájukat. Az oktatók 7 százaléka számolt be arról, hogy nem tudta munkáját maradéktalanul elvégezni, digitális készségek hiányában. Hiába vett részt a pedagógusok 57 százaléka valamilyen – a fenntartó által szervezett – digitális kompetenciákat fejleszteni hivatott továbbképzésen az elmúlt négy év során, feltehetőleg a szóban forgó kurzusok, továbbképzések kevéssé fejlesztették digitális készségeiket és készítették fel őket a digitális távoktatási tanrendre való átállásban, s ott folyó oktatásban való teljes helytállásban.

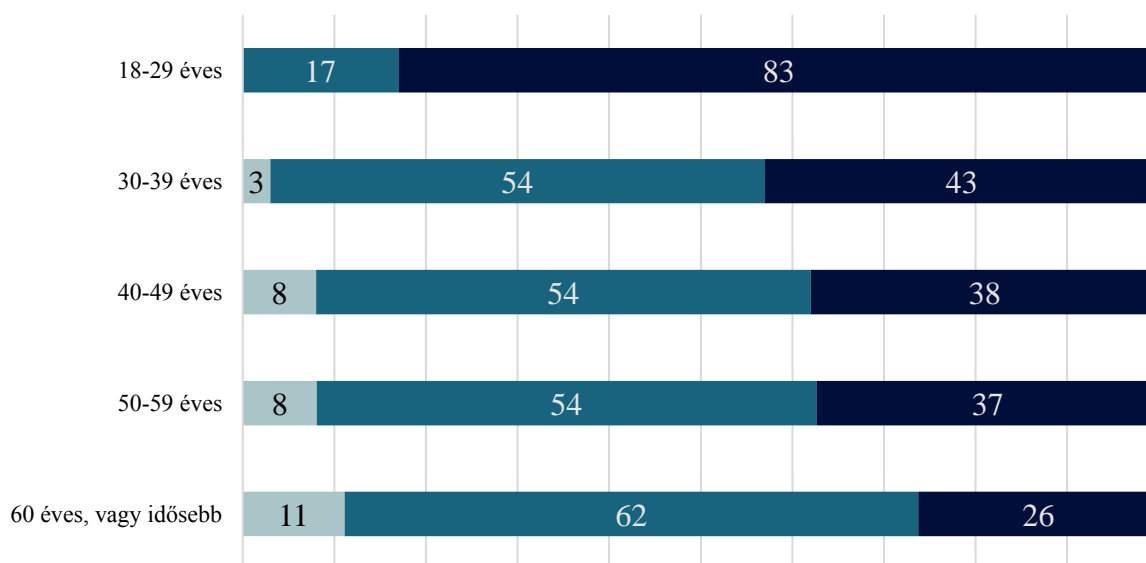
A digitális készségek okozta probléma ugyanakkor nem univerzális, eltérő szinten sújtja és sújtotta munkavégzésük közben a pedagógusokat. Az adatokból az rajzolódik ki, hogy **minél idősebb az adott pedagógus, úgy egyre inkább szembesül azzal, hogy munkáját nem**

tudja kellő szinten ellátni, digitális kompetenciái hiányában. Míg a fiatal, pályakezdők (18–29 évesek) 83 százaléka digitális készségeik megléte miatt maradéktalanul el tudta/tudja látni nevelői, oktatói feladatát, addig ez a szám a legidősebb szegmens körében (60 év feletti) 26 százalékra esik vissza.

Nagy szakadék mutatkozik a legfiatalabbak és a további korcsoportok digitális kompetenciái között, amely a 2020-as digitális távoktatás idején problémákat is eredményezhetett.

2. Ábra. A pedagógusok digitális kompetenciája a digitális átállás pillanatában. A válaszok korcsoport szerint csoportosítva.

- Nem rendelkezett elegendő szintű digitális kompetenciával, ami miatt munkáját sem tudta alaposan elvégezni.
- Rendelkezett valamilyen szintű digitális kompetenciával, mely elegendő volt ahhoz, hogy munkáját alapszinten el tudja látni
- Elegendő szintű digitális kompetenciával rendelkezett, munkáját maradéktalanul el tudta végezni.

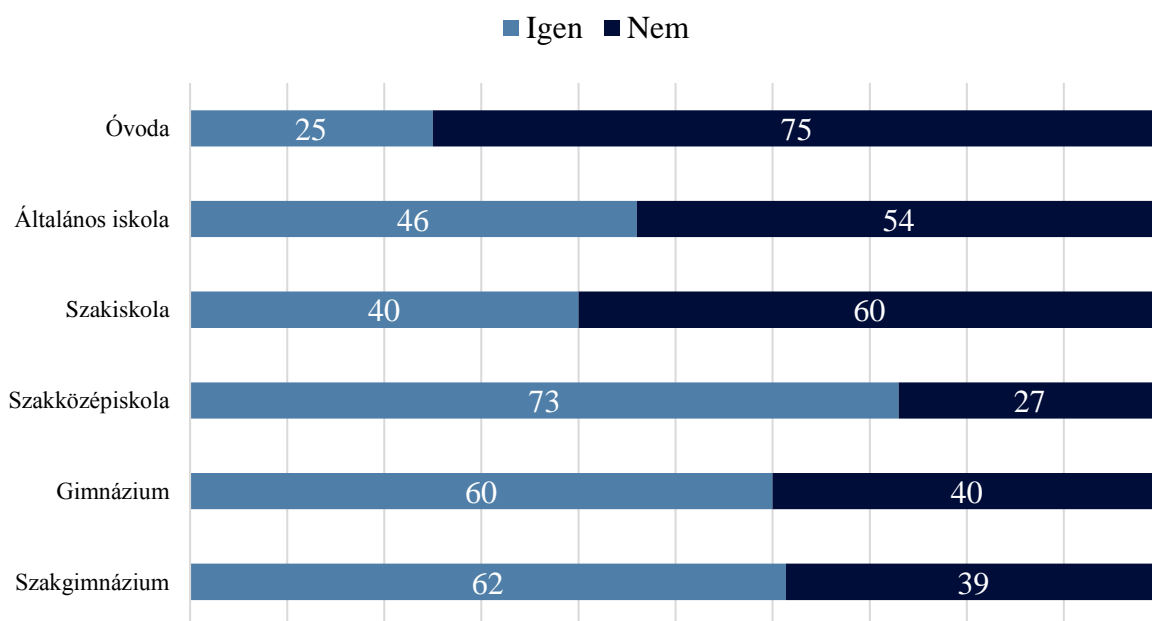
Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1129, teljes minta =1269, százalékban, saját számítás.

A pedagógusok 55 százalékának adódott olyan számítástechnikai/informatikai problémája a digitális távoktatás időszaka alatt, amelyet egyedül nem tudott megoldani. Míg a legfiatalabb pedagógusok 19 százaléka szembesült olyan nehézséggel, mely megnehezítette mindennapi munkáját, addig a sokszor több évtizedes oktatói tapasztalattal rendelkező pedagógusok körében ez a szám 56–63 százalék között mozog. Itt is érvényes a fentebb megfogalmazott megállapítás: **minél idősebb a pedagógus, annál inkább valószínű, hogy fellépett olyan a munkáját megnehezítő, vagy ellehetetlenítő digitális platformon**

elszenvedett körülmény, melyet egyedül nem tudott megoldani, amely alapjaiban gátolhatta a tananyag átadásában, oktatói munkájának elvégzésében. Adódik tehát a kérdés, **kihez tudtak fordulni a problémáikkal a pedagógusok** a digitális távoktatás ideje alatt?

A második táblázaton jól látható, hogy szinte minden oktatási intézményben magukra voltak utalva a pedagógusok, a munkáltatójuk által. Összességében a pedagógusok valamivel több, mint fele (51%) kapott segítséget munkáltatójától bármilyen formában (pl.: továbbképzéssel). A kutatás eredményei szerint leginkább az óvodapedagógusok voltak magukra hagyva a digitális tanrendre való átállás pillanatában, 75 százalékuk nem kapott segítséget a munkáltatójától 2020 tavaszán. **Az óvodapedagógusok – pár kivételtől eltekintve – lényegében teljesen magukra voltak utalva járvány okozta új helyzetben, 2020 márciusától kezdve.**

3. Ábra. A munkáltatója hozzájárult bármilyen segítséggel, továbbképzéssel, mely segítette Önnek az átállást a digitális távoktatásra?

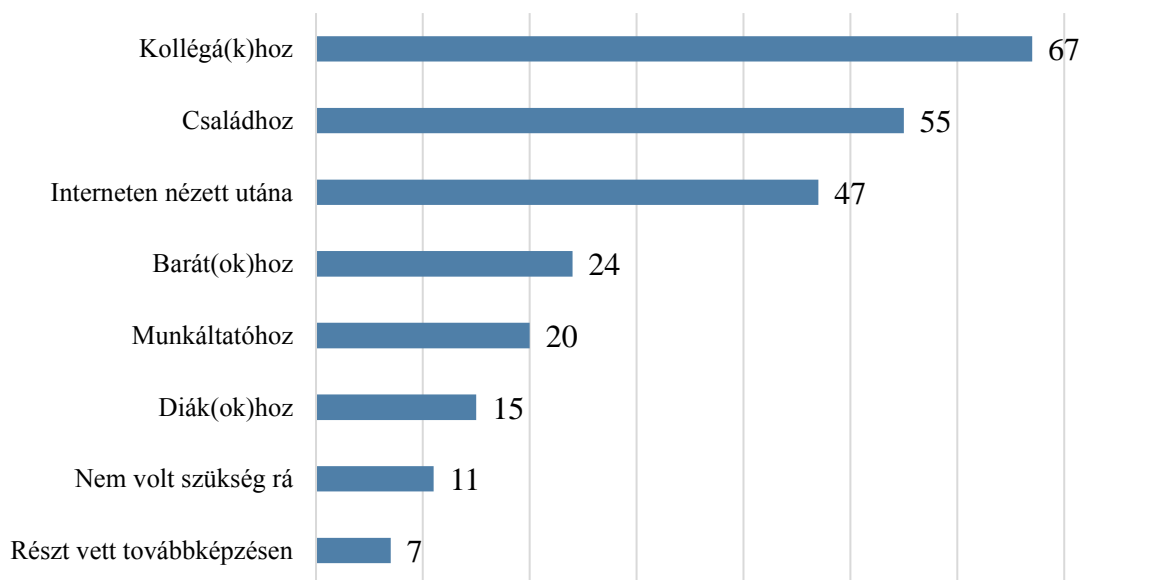
Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1129, teljes minta=1269, százalékban, saját számítás.

Valamivel **jobbnak mutatkozik a helyzet középfokú oktatási intézményben dolgozó pedagógus számára.** A szakgimnáziumokban és a gimnáziumokban dolgozók 62 és 60 százaléka kapott segítséget, a szakközépiskolákban tanítók csak nem háromnegyed (73%)

kapott választ a fenntartójától, ha valamilyen informatikai problémája adódott. Közel sem ilyen jók a kilátásai az általános iskolákban, valamint a szakiskolákban. Az itt oktatók többsége (54, valamint 60%) arról számolt be, hogy nem kapott segítséget a munkáltatójától, arra vonatkozóan, hogy hogyan kell átállnia a tantermen kívüli oktatásra.

Kitől kaphattak végül is segítséget, tanácsot a felmerülő az informatikai problémáik megoldásához a pedagógusok, ha nem a munkáltatójuktól? A pedagógusok előbb kérnek segítséget a kollégáiktól (67%), személyes környezetükből (család 57%, barátok 24%) és inkább vesznek gyorstalpalót (pl. fórumok olvasása, oktató videók nézése) önállóan az internetről (46%), minthogy a munkáltatójukhoz fordulnának (19%), amennyiben informatikai vagy számítástechnikai problémájuk akad(t).³

4. Ábra. Informatikai probléma esetén kihez tudott fordulni

Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1129, teljes minta=1269, százalékban, saját számítás.

A kutatási eredményekből arra következtethetünk, hogy **hiába vett részt előzetesen a pedagógus társadalom 57 százaléka valamilyen digitális készségeket fejlesztő továbbképzésen, az valójában nem készítette fel őket a járvány helyzet okozta új számítástechnikai kihívások megoldására.** Önállóan, lényegében csak a legfiatalabb oktatók tudták problémamentesen eszközölni az utóbbi, digitális távoktatásban eltöltött féléveket. **A legsérülékenyebb és a legnagyobb önállóságot megkövetelő csoport az óvodapedagógusoké,** feltehetőleg az ő mindennapi munkájukat érinthette legérzékenyebben a

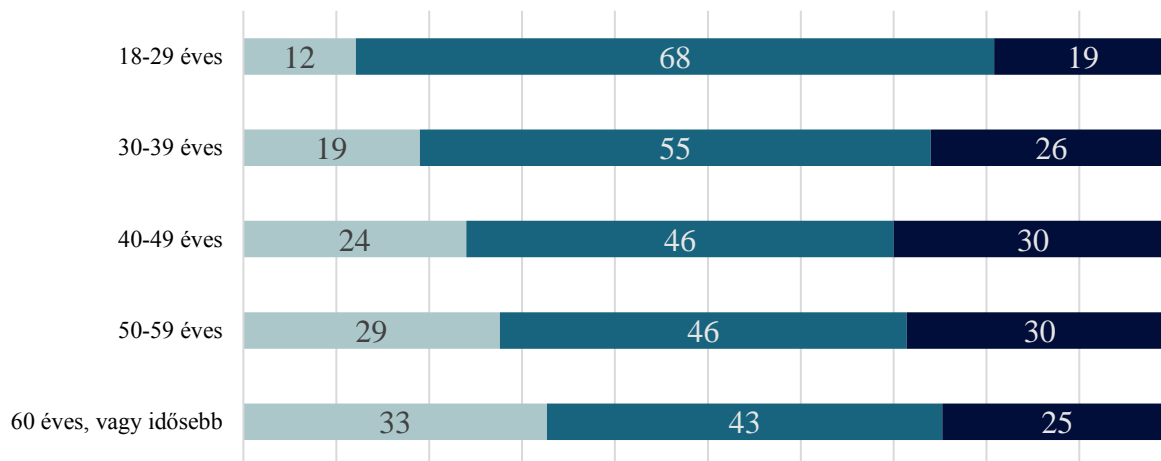
³ A kérdés során több válaszlehetőséget is megjelölhettek a válaszadók.

digitális nevelésre való átállás. **A jó kollegiális viszony, a legszűkebb környezet, a családtagok, a barátok és az egyéni képzés az, ami segíthette a pedagógusokat az utóbbi lassan egy éves periódusban a mindennapi, munkahelyi kihívásaik megoldása során.**

A járvány lecsengése után **a pedagógusok 27 százaléka gondolja úgy, hogy több digitális eszközt és platformot fog használni munkája során, 48 százalék úgy ítéli meg, hogy hasonló arányban fog használni, mint a járvány kitörése előtti időszakban és ami talán meglepő, a kérdezettek negyede még kevésbé szeretne bármilyen online platformot használni oktatói munkája során.** Mindebből arra következtethetünk, hogy egy „szükséges rosszként” tekintenek a pedagógusok a digitális oktatásra, amelyet valahogy át kell vészelni. Digitális platformok jövőbeli sűrűbb használatára, a platformok adta új és hatékonyabb oktatási lehetőségekre ugyanakkor minden korosztályban mutatkozik hajlandóság. **Az új képességeket és lehetőségeket leginkább a pályájuk derekán járók (40–59 évesek) szeretnék beépíteni:** az ehhez a korosztályhoz tartozók **30 százaléka szeretné szélesíteni az oktatói repertoárját digitális platformok használatával.** Legkevésbé a fiatalok (18–29 évesek) és a legidősebbek (60 év feletti) hajlanak arra, hogy használják a jövőben is ezen platformokat, eszközöket. A kutatási eredményeket ugyanakkor árnyalja, hogy a fiatalok feltehetőleg eleve fogékonyabbak (és korukból adódóan jobban is kezelik) ezen platformok és eszközök használatára oktatás közben, mint a legidősebb korcsoportba tartozó kollégáik, a 60 év feletti körében a legnagyobb elutasítottság a (most is használt) digitális eszközök jövőbeli alkalmazására.

5. Ábra. Digitális eszközhasználat a járvány lecsengése után

- Kevesebb digitális eszközt, platformot fog használni, mint a járvány kitörése előtt
- Hasonló arányban fog digitális eszközöket, platformokat használni, mint a járvány kitörése előtt
- Több digitális eszközt, platformot fog használni, mint a járvány kitörése előtt

Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1129, teljes minta=1269 százalékban, saját számítás.

A **digitális oktatás időszaka** nemcsak munkájuk elvégzése során nehezítette a pedagógusokat, hanem **mentális állapotukat is nagyban befolyásolta**. Azokat a pedagógusok mentális egészségügyi állapotát érintette érzékenyebben a digitális távoktatás időszaka, akik 2020 tavaszán, valamint akik 2020 tavaszán és őszen is online platformokon oktattak. **Azok az oktatók, akik mind a két félévben digitális távoktatásban vettek részt kimerültek (49%), fásultnak (22%), meggyötörtnek (22%) érzik**. A mind a két félévben digitális platformon oktatók 48 százaléka mondta azt, hogy frissnek érzi továbbra is magát. Az esetleges sikertelenségek, a megszorodott feladatok száma, az iskolai közeg hiánya és a digitális oktatással járó nehézségek kimerültebbé, frusztráltabbá és végső soron kiégettebbé tehetik a régebb óta digitális tanrendben oktató pedagógusokat.

Diákok a digitális oktatás időszakában

A digitális oktatás sikeressége több pilléren áll. Egyfelől szükséges, hogy a pedagógus megfelelő eszközökkel rendelkezzen, meglegyen a technikai tudása azoknak kezeléséhez,

legyen erős internet kapcsolata, emellett legyen jó előadó készsége, és hogy tudjon adaptálódni ahhoz, hogy a diákjai egy kamerán keresztül figyelik. Másfelől szükséges, hogy diák hasonló minőségű az eszközökkel, mély tudással, érdeklődéssel és befogadói hajlandósággal rendelkezzen. Diákok tapasztalatait ezúttal nem volt módunk felmérni, de a **kérdőívben külön arra is rákérdeztünk, hogy az oktatók hogyan ítélik meg, mekkora sikerrel tudnak/tudtak tanítványaik bekapcsolódni a digitális oktatásba.** Volt-e bármilyen nehézsége a diákoknak? S egyáltalán, rendelkeztek e megfelelő eszközökkel ahhoz, hogy követni tudják a tanórákat, illetve, hogy el tudják e végezni mindennapi házi feladataikat? A „*Hogyan látja, összességében mennyire tudnak/tudtak alkalmazkodni a diákjai az online oktatáshoz?*” kérdésre kapott válaszokból az derül ki, hogy a **diákok legnagyobb hányada (54%) apróbb problémákkal, de tud/tudott alkalmazkodni az eddigiek során a digitális távoktatáshoz.** A pedagógusok szerint a **diákok megközelítőleg harmada (30%) nehezen, de végül tud/tudott alkalmazkodni az új helyzethez,** a diákok csupán kis hányadának **6 százalékának nem okozott semmilyen problémát az átállás.**

Intézmény típusonként történő bontásban jól látható, hogy **leginkább a szakközépiskolákban (50%) és a szakiskolákban (37%) tanuló diákok számára okozott nehézséget az alkalmazkodás az új helyzethez.** A gimnazista diákok igazodtak a legkönnyebben a digitális távoktatáshoz, háromnegyedük apróbb problémákkal, de át tudott állni a digitális oktatásra, s csupán a 13 százaléka körében adódtak komolyabb problémák, a pedagógusok szerint.

Hogy jobban meg tudjuk ítélni a digitális oktatás sikerességét, arra is kíváncsiak voltunk, hogy hogyan látják a tanárok a diákjaik (digitális) tanulmányaikhoz is használható eszközökkel való ellátottságát, valamint a digitális kompetenciáikat. A pedagógusok véleménye szerint ugyan a **diákok családjainak többségében megfelelő minőségűek az eszközök, de több családban érzékelhető a megfelelő minőségű eszköz hiánya (64%).** További aggodalomra adhat okot, hogy a **diákok közel egynegyedének körében nagyon rossz minőségű eszközök állnak rendelkezésére,** s csupán a **diákok kevesebb, mint tizedének (7%) családjában megfelelő minőségű az tanuláshoz alkalmas eszköztár,** a pedagógusok véleménye szerint. Az **általános és szakközépiskolás diákok harmada, a szakiskolások családjának megközelítőleg fele (46%) nagyon rossz minőségű eszköztárral bír.**

A fentieket összegezve tehát, a **gimnazista és szakgimnazista diákokat kevésbé viseli meg az átállás;** egyrészt azért, mert eszközeik megfelelő volta miatt kevesebb számítástechnikai gonddal küzdenek, mint azok a diákok, akik szakközépiskolákban és szakiskolákban tanulnak. A kutatási eredmények egyértelműen jelezik, hogy: **a eszközökből adódó hiány és a digitális oktatásból való kiesés lehetősége – ha csak az eszköztárral való ellátottságot vesszük**

figyelembe – **legérzékenyebben a szakiskolában tanulókat, a szakmát megszerezni igyekvő diákokat és az általános iskolásokat fenyegeti és sújthatja leginkább.**

A diákok digitális készségeiket is értékelték az oktatók. A közoktatásban tanuló diákok **54 százalékának jóra és/vagy kiválóra értékeli az oktatója a digitális képességeit**, ugyanakkor a diákok 27 százalékának elégséges, amivel, ha nehezen is, de részt tudnak/tudtak venni a digitális oktatásban. További **7 százalékának elégtelen a meglévő digitális képessége**, aminek következtében egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak/tudtak bekapcsolódni és részt venni a digitális oktatásban. **A szakgimnáziumi és a gimnáziumi diákok digitális képességeik**, az őket tanító pedagógusok véleménye szerint, **megfelelő**, kevésbé, vagy egyáltalán nem fenyegeti az a veszély őket, hogy a képességeik hiányában ne tudnának alkalmazkodni a digitális távoktatás tanrendjéhez. Közel sem ilyen kedvező a szakiskolás és a szakközépiskolás diákok esetében. A kutatási adatok szerint a **legrosszabb digitális készségekkel pontosan azokban az intézménytípusokba járók diákok bírnak, ahol eleve rosszabb minőségű eszköztár, vagy semmilyen sem áll a diákok rendelkezésre**. Az általános iskolás diákok körében is megfigyelhető a digitális kompetenciák és eszközök hiánya, ugyanakkor a diákok korából kifolyólag ők a későbbi tanulmányaik során (főként a képességeiket) fejleszthetik még.

A **szakiskolában, valamint a szakmákat megszerezni igyekvő diákok** – eszközeik és digitális készségeik hiányában – így a **digitális oktatásra való átállásból adódó problémákkal sokkal jobban sújtottak, mint azok a kortársaik, akik gimnáziumokban tanulnak**. A 21 Kutatóközpont kutatási adataiból jól látható tehát, hogy a **járvány miatt életbe lépő digitális távoktatás tanrendje közel sem egyenlő mértékben okoz nehézségeket a közoktatásban**. A szakmákat tanuló diákok eszközök hiányában nem csak, hogy nehezebben tudnak bekapcsolódni a mindennapi munkába, de a képességeik hiányában az esetleges feladataikat sem biztos, hogy tudják teljesíteni, így féltő, hogy a járvány az ő tanulmányaikat érintheti a legsúlyosabban a korona vírus okozta digitális tanítási rend.

Oltási hajlandóság és fertőzöttségi adatok a pedagógusok körében

A megkérdezettek **83 százaléka tartotta inkább, vagy mindenképpen szükségesnek a 2020 őszen történő gyorstesztelést**, a részvételi kedv ennél alacsonyabb, a **pedagógusok 72 százaléka vett részt a két tesztelés valamelyik, 8 százalékának nem volt lehetősége tesztelni.**

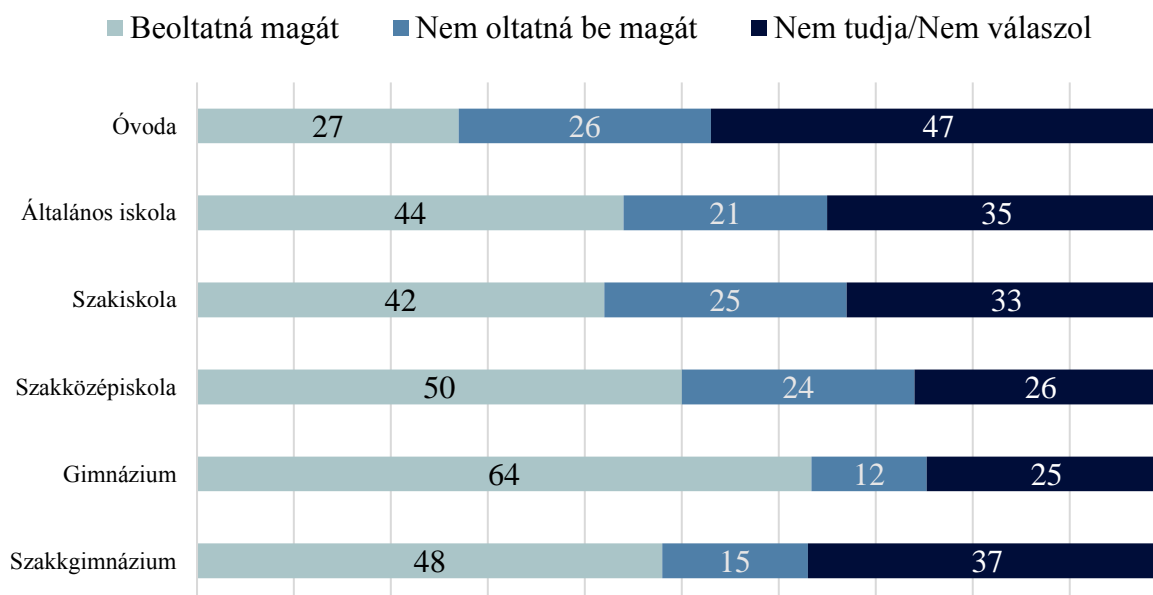
Egytől ötig tartó non-verbális skálán jelölhették be a megkérdezettek, hogy mennyire érezték összességben biztonságban magukat a munkahelyükön, oktatási intézményükben a járvány őszi hulláma alatt. A pedagógusok a kérdésre átlagosan **2,73-as értéket adtak**. A felső értékeket („*Teljes mértékben biztonságban érzem magam*”) a kitöltők **9 százalékja jelölte, a válaszadók negyede egyáltalán nem érezte magát biztonságban**. A férfiak átlagosan magasabb a biztonság érzetük (2,86), mint a nő pedagógusoknak (2,71). **A jelenleg is hatályban lévő járványügyi intézkedésekkel a pedagógusok általánosságban 2,58-as szinten elégedettek, vagyis inkább nem elégedettek**. A legelégedettebb (2,96) pedagógusok abban észak-alföldi régióban dolgoznak, ahol az 100 ezer lakosra jutó fertőzöttségi arányszám a harmadik legalacsonyabb az országban, míg a 2,39-es szinten a legkevésbé elégedettek a fővárosban dolgozó pedagógusok, ahol a korona vírus járvány jobban lakosság arányhoz mérten jobban tombol.

A KSH 2021 januári adatai szerint a 15–74 évesek körében nő a COVID-19 elleni védőoltás beadatásának kedve, a korosztályba tartozók 33 százaléka tervezi, hogy beoltatja magát a vakcinával, amely 18 százalékpontos növekedést mutat a 2020 decemberi oltási kedvhez képest. A pedagógusok körében végzett kérdőívben a 21 Kutatóközpont arról is kérdezte a pedagógusokat, hogy amennyiben elérhetővé válna vakcina, akkor beoltatnák-e magukat. **A pedagógusok 43 százaléka beadatná a védőoltást, megközelítőleg harmaduk (36%) billeg a kérdést illetően, minden ötödik válaszadó (21%) nem kívánja beadatni a vakcinát**. Az oltási kedv a pedagógusok körében tehát meghaladja a magyar társadalomban mért arányokat.

Az oltási kedv azonban erősen szór a pedagógus társadalom körében. A legkevésbé az óvopedagógusok (köztük a legnagyobb azoknak az aránya, akik billegnek a kérdést illetően), leginkább pedig a gimnáziumokban tanító pedagógusok adták be maguknak a vakcinát.

6. Ábra. Beoltatná-e magát amennyiben elérhetővé válik a vakcina? Válaszok megoszlása a pedagógus munkahelye szerint csoportosítva.

Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1269, százalékban, saját számítás.

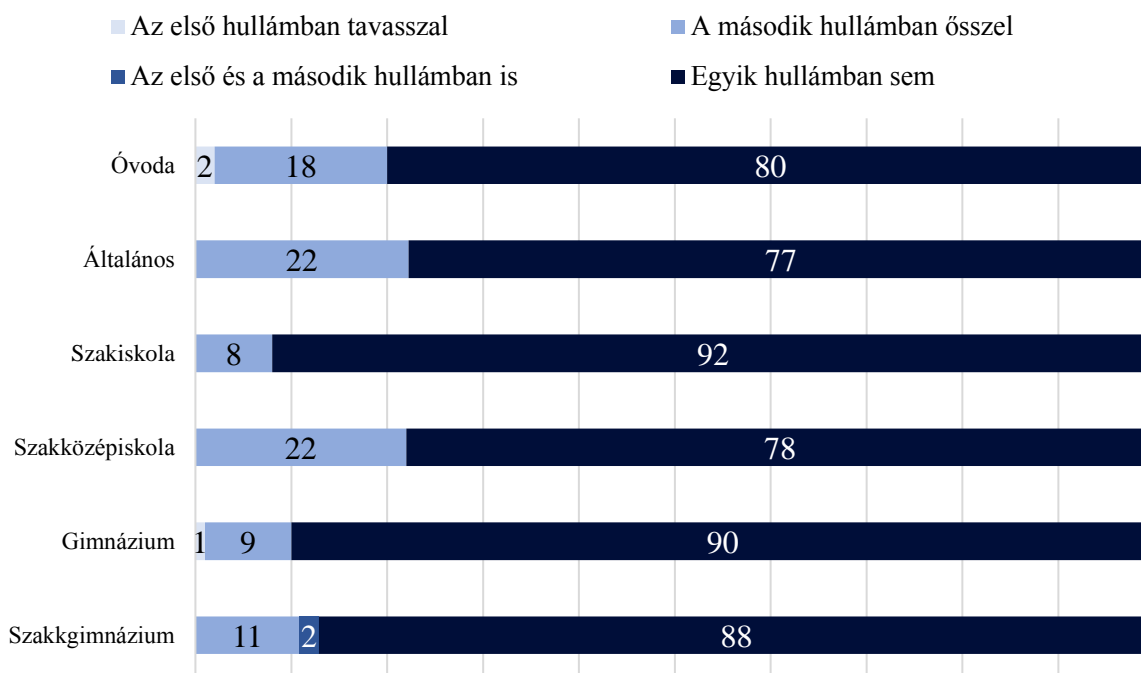
Amennyiben kor szerinti bontásban nézzük az oltási kedvet azt látjuk, hogy **minél idősebb a pedagógus, annál inkább nő az oltási kedve:** míg a 18–29 évesek 31 százaléka adatná be magának a vakcinát, addig a 60 év feletti pedagógusok 64 százaléka biztosan beadatná, további 28 százaléka pedig billeg az oltás beadatását illetően. **Oltásellenességről, ahogy tömeges elzárkózásról sem beszélhetünk a pedagógusok körében.** Sokkal inkább tűnik úgy, hogy sokak egyszerűen még nem döntötték el, hogy beadatják-e a vakcinát.

A Pedagógusok Szakszervezete által végzett 2020-as őszi kutatásból az derült ki, hogy az akkor még személyes oktatás alatt a pedagógusok **26 százaléka érezte biztonságban magát a munkahelyén,** saját oktatási intézményében. A 2020-21 fordulóján készült kutatásban újra foglalmaztuk a kérdést. Arra kértük a pedagógusokat, hogy egy 1-től 5-ig⁴ terjedő skálán fejezzék ki, mennyire érezték magukat biztonságban az őszi járvány során. A pedagógusok a kérdésre átlagosan **2,73-as értéket adtak.** A felső értékeket („*Teljes mértékben biztonságban érzem magam*”) a kitöltők **10 százaléka jelölte, a válaszadók ötöde (22%) egyáltalán nem érezte magát biztonságban.** Szignifikáns kapcsolatot találtunk aközött, hogy a pedagógusok

⁴ Ahol az 1-es: Egyáltalán nem érzem magam biztonságban az 5-ös pedig: Teljes mértékben biztonságban érzem magam

mennyire érzik magukat biztonságban és hogy beadatnák-e maguknak az esetleges vakcinát. **Azok körében magasabb oltási hajlandóság, akik kevésbé érzik, vagy érezték magukat biztonságban a munka végzésük közben ez elmúlt egy év során.**

7. Ábra. Megfertőződött-e (pozitív teszttel igazoltan) koronavírussal. A válaszok intézménytípus szerint csoportosítva.

Forrás: Pedagógus kutatás 2020-2021, n=1269, százalékban, saját számítás.

A kutatás adatai szerint **a pedagógusok 19 százaléka korábban pozitív teszttel igazoltan elkapta a koronavírus**, továbbá az is jól látszódik, hogy a Magyarországot sújtó **második hullámban lényegesen több pedagógus fertőződött meg a vírussal, mint az első hullámban.** Azokban az intézmény típusokban fertőződtek meg nagyarányban az oktatók, ahol 2020 őszén változatlanul hagyományos tanrendben zajlott az oktatás. Míg 2020 tavaszán, a korai zárásoknak köszönhetően, átlagosan kevés magyar közoktatásban dolgozó pedagógus kapta el a korona vírust, addig az őszi hullám érzékenyebben érintette a pedagógusokat.

Korosztály szerinti bontásban azt találtuk, hogy a legfiatalabb korosztályhoz (18–29 évesek) tartozó pedagógusok negyede (24%), a 30–59 évesek 19 százaléka, míg a 60. életévüket betöltő pedagógusok 15 százaléka kapta el valamelyik hullámban a betegséget, az érintett⁵ pedagógusok 19 százaléka kapta meg bérének 100 százalékát, saját bevallásuk szerint.

⁵ n=195.

Összegzés

21 Kutatóközpont 2020 decembere és januárja között végzett online kérdőíves kutatást a pedagógusok körében a Pedagógusok Szakszervezete segítségével. A kérdőívet 1263 pedagógus válaszolta meg kitöltők, a minta három dimenzió szintjén (kor, régió, iskolatípus) reprezentálja a Magyarországon dolgozó pedagógusok véleményét.

A 2020 tavaszi tantermen kívüli oktatásra való átállás meglepetésszerűen érte mind a pedagógusokat, mind pedig a diákokat. Bár a pedagógusok 57 százaléka elvégzett már valamilyen tanfolyamot a digitális oktatásról az elmúlt négy év során, többségük (60%) mégsem rendelkezett elegendő kompetenciával ahhoz, hogy kellőképpen, magabiztosan, és maradéktalanul el tudják látni a feladataikat, se a tavaszi, se az őszi hullámban. Alig több, mint a pedagógus fele (51%) kapott munkáltatójától segítséget az átállás pillanatában, legkevésbé az óvodapedagógusok, szakiskolában oktatók, valamint az általános iskolában tanítók számíthattak segítségre, míg a különböző gimnáziumokban és középiskolákban dolgozó pedagógusok jobban tudtak támaszkodni a munkáltatójukra. Mindennek tükrében nem meglepő, hogy azon pedagógusok, akik informatikai problémával szembesültek (55%) leginkább a közvetlen környezetükhöz fordultak segítségért, kollégáiktól (67%) családtagjaiktól (55%) kértek tanácsot, vagy önálló kutatómunkát végeztek az interneten (47%), hogy megoldják a fennálló számítástechnikai nehézségeiket.

A digitális oktatás időszaka keveseknek hozta meg a kedvét, hogy a járvány után több digitális eszközt használjon oktatása során. Az oktatók többsége inkább a hagyományos tanrendet választaná (56%) a második félévben, 26 százalékuk hibrid oktatást, és csupán 19 százalékuk oktatna továbbra is digitális tanrendben. A legkevésbé azok vágyódnak vissza a személyes oktatásra, akik az utóbbi két félév során digitális formában tanítanak/tanítottak. Minél több tapasztalatot szereznek az oktatók a digitális távoktatásban, annál inkább „jönnek bele” és szoknak hozzá a már nem is annyira új oktatási formához és választanák inkább azt a jövőben is, amíg a járvány elcsendesedik az országban.

A pedagógusokon túl a diákokra is fókuszáltunk, a pedagógusok szemüvegén keresztül. Arra kértük az oktatókat, hogy értékeljék a diákok eszközzel való ellátottságát, digitális-, és alkalmazkodó képességeit. A pedagógusok véleménye szerint ugyan a diákok családjainak többségében megfelelő minőségűek az eszközök, de több családban érzékelhető a megfelelő minőségű eszköz hiánya (64%). A közoktatásban tanuló diákok 54 százalékának jóra és/vagy kiválóra értékeli az oktatója a digitális képességeit, ugyanakkor a diákok 27 százalékának

elégseges, amivel, ha nehezen is, de részt tudnak/tudtak venni a digitális oktatásban, 7 százaléknak elégtelen a meglévő digitális képessége. A diákok legnagyobb hányada (54%) apróbb problémákkal, de tud/tudott alkalmazkodni az eddigiek során a digitális oktatáshoz. A pedagógusok szerint a diákok megközelítőleg harmada (30%) nehezen, de végül tud/tudott alkalmazkodni az új helyzethez, a diákok csupán kis hányadának 6 százalékának nem okozott semmilyen problémát az átállás.

A digitális oktatás témakörén túl az oktatók egészségügyi helyzetére is kitértünk a kutatásban. A pedagógusok 19 százaléka igazoltan átesett már a koronavírus fertőzésen, az első hullámban csak elenyésző számban, zömében a második hullámban kapták el a vírust. Többségük nem érzi/érezte magát biztonságban a munkavégzése közben az iskolában. Mindemellett az oltási kedv körükben magasabb, mint a teljes társadalomban mért hajlandóság.

Készítette: Fényes Csongor és Galgóczi Eszter

Készült: Budapest, 2021.01.24.